

**UKŁAD MIĘDZY POLSKĄ RZECZĄSPOLITĄ LUDOWĄ A NIEMIECKĄ REPUBLIKĄ DEMOKRATYCZNĄ
O PRZYJAŹNI, WSPÓLPRACY I WZAJEMNEJ POMOCY**

podpisany w Warszawie dnia 15 marca 1967 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

**RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYSPOLITEJ LUDOWEJ**

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 15 marca 1967 roku podpisany został w Warszawie Układ między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o przyjaźni, współpracy i wzajemnej pomocy o następującym brzmieniu dosłownym:

UKŁAD

**MIĘDZY POLSKĄ RZECZĄSPOLITĄ LUDOWĄ
A NIEMIECKĄ REPUBLIKĄ DEMOKRATYCZNĄ
O PRZYJAŹNI, WSPÓLPRACY I WZAJEMNEJ POMOCY**

Polska Rzeczpospolita Ludowa i Niemiecka Republika Demokratyczna

stwierdzając, że oba państwa ustanowiły dobrosąsiedzkie stosunki trwałej przyjaźni, wszechstronnej współpracy i wzajemnej pomocy,

kierując się dążeniem do dalszego rozwijania i umacniania tych stosunków w oparciu o zasady socjalistycznego internacjonalizmu,

VERTRAG

**UBER FREUNDSCHAFT, ZUSAMMENARBEIT UND
GEGENSEITIGEN BEISTAND ZWISCHEN DER
VOLKSREPUBLIK POLEN UND DER DEUTSCHEN
DEMOKRATISCHEN REPUBLIK**

Die Volksrepublik Polen und die Deutsche Demokratische Republik

haben,

feststellend, daß beide Staaten gutnachbarliche Beziehungen dauerhafter Freundschaft, allseitiger Zusammenarbeit und des gegenseitigen Beistandes hergestellt haben,

geleitet von dem Bestreben, diese Beziehungen auf der Grundlage der Prinzipien des sozialistischen Internationalismus weiter zu entwickeln und zu festigen,

przekonane, że taki rozwój ich stosunków odpowiada żywotnym interesom obu państw i służy umocnieniu jedności wspólnoty socjalistycznej,

świadome, że ich przyjaźń jest istotnym czynnikiem powstrzymującym agresywne poczynania zachodnoniemieckich sił militarystyki i odwetu, jak również zdecydowane — w oparciu o Układ warszawski o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej z dnia 14 maja 1955 roku — przeciwdziałać zagrożeniu pokoju przez te siły oraz zabezpieczać przed nimi nienaruszalność granic obu państw i ich integralność terytorialną,

potwierdzając swe stanowisko, że realizacja zasad Układu poczdamskiego przez Niemiecką Republikę Demokratyczną oraz zawarcie Układu o wytyczeniu ustalonej i istniejącej polsko-niemieckiej granicy państwowej z dnia 6 lipca 1950 roku stały się historycznym zwrotem w stosunkach między narodami obu państw,

zgodne co do tego, że istnienie Niemieckiej Republiki Demokratycznej stanowi ważny czynnik zapewnienia pokoju, a jej aktywna, pokojowa polityka i jej udział we współpracy międzynarodowej mają istotne znaczenie dla utworzenia trwałego systemu bezpieczeństwa europejskiego,

stwierdzając, że przewyciężenie militarystyki i neonazizmu stanowi przesłankę pokojowego uregulowania problemu niemieckiego, i potwierdzając, że doprowadzenie do powstania w przyszłości zjednoczonego, pokojowego i demokratycznego państwa niemieckiego możliwe jest tylko na drodze normalizacji stosunków między obu państwami niemieckimi w wyniku zawarcia porozumień między Niemiecką Republiką Demokratyczną a Niemiecką Republiką Federalną i w warunkach zapewniających bezpieczeństwo państw sąsiadujących z nimi,

kontynuując swe dążenie do rozwijania stosunków między państwami o odmiennych ustrojach społecznych na podstawie zasad pokojowego współistnienia oraz do zapewnienia pokoju i bezpieczeństwa w Europie i na świecie,

postanowiły zawrzeć niniejszy Układ i w tym celu uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Wysokie Umawiające się Strony będą rozwijać i umacniać przyjaźń i współpracę we wszystkich dziedzinach zgodnie z zasadami socjalistycznego internacjonalizmu, wzajemnej pomocy i wzajemnych korzyści oraz na podstawie równouprawnienia, poszanowania suwerenności i nieingerowania w wewnętrzne sprawy drugiej Strony.

Artykuł 2

Wysokie Umawiające się Strony będą nadal prowadzić politykę pokojowego współistnienia państw o odmiennych ustrojach społecznych, kontynuować zgodnie z celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych swe wysiłki dla zapewnienia pokoju i bezpieczeństwa, zmniejszenia napięcia międzynarodowego, zaprzestania wyścigu zbrojeń i osiągnięcia rozbrojenia oraz nadal przeciwstawiać się kolonializmowi i neokolonializmowi we wszelkiej postaci.

in der Überzeugung, daß eine solche Entwicklung ihrer Beziehungen den Lebensinteressen beider Staaten entspricht und der Festigung der Einheit der sozialistischen Gemeinschaft dient,

In der Erkenntnis, daß ihre Freundschaft ein wesentlicher Faktor ist, um den aggressiven Mächtschaften der Kräfte des westdeutschen Militarismus und Revanchismus Einhalt zu gebieten und in der festen Entschlossenheit, gestützt auf den Warschauer Vertrag über Freundschaft, Zusammenarbeit und gegenseitigen Beistand vom 14. Mai 1955, der von diesen Kräften ausgehenden Friedensbedrohung entgegenzuwirken und die Unantastbarkeit der Grenzen beider Staaten und ihre territoriale Integrität zu sichern,

in Bekräftigung ihrer Auffassung, daß die Verwirklichung der Grundsätze des Potsdamer Abkommens durch die Deutsche Demokratische Republik sowie der Abschluß des Abkommens über die Markierung der festgelegten und bestehenden polnisch-deutschen Staatsgrenze vom 6. Juli 1950 zum historischen Wendepunkt in den Beziehungen zwischen den Völkern beider Staaten geworden sind,

in der übereinstimmenden Auffassung, daß die Existenz der Deutschen Demokratischen Republik einen wichtigen Faktor zur Gewährleistung des Friedens darstellt und ihre aktive Friedenspolitik sowie ihre Teilnahme an der internationalen Zusammenarbeit von wesentlicher Bedeutung für die Schaffung eines dauerhaften Systems der europäischen Sicherheit sind,

feststellend, daß die Überwindung des Militarismus und Neonazismus die Voraussetzung für die friedliche Regelung der deutschen Frage ist und bekräftigend, daß die künftige Herbeiführung eines einheitlichen friedliebenden und demokratischen deutschen Staates nur auf dem Wege der Normalisierung der Beziehungen zwischen beiden deutschen Staaten im Ergebnis von Vereinbarungen zwischen der Deutschen Demokratischen Republik und der westdeutschen Bundesrepublik sowie unter Bedingungen möglich ist, die die Sicherheit ihrer Nachbarstaaten gewährleisten,

in Fortsetzung ihrer Bestrebungen, die Beziehungen zwischen den Staaten mit unterschiedlicher Gesellschaftsordnung auf der Grundlage der Prinzipien der friedlichen Koexistenz zu entwickeln sowie den Frieden und die Sicherheit in Europa und in der Welt zu gewährleisten,

beschlossen,

den vorliegenden Vertrag abzuschließen und zu diesem Zweck folgendes vereinbart:

Artikel 1

Die hohen vertragschließenden Seiten werden in Übereinstimmung mit den Prinzipien des sozialistischen Internationalismus, der gegenseitigen Hilfe und des gegenseitigen Vorteils und auf der Grundlage der Gleichberechtigung, der Achtung der Souveränität und der Nichteinmischung in die inneren Angelegenheiten der anderen Seite, die Freundschaft und Zusammenarbeit auf allen Gebieten entwickeln und festigen.

Artikel 2

Die hohen vertragschließenden Seiten werden auch künftig die Politik der friedlichen Koexistenz zwischen Staaten mit unterschiedlicher Gesellschaftsordnung verfolgen, in Übereinstimmung mit den Zielen und Grundsätzen der Charta der Vereinten Nationen ihre Anstrengungen zur Gewährleistung des Friedens und der Sicherheit, zur Minderung der internationalen Spannungen, zur Einstellung des Wettrüstens und zur Herbeiführung der Abrüstung fortsetzen sowie sich gegen alle Formen des Kolonialismus und Neokolonialismus wenden.

Artykuł 3

Wysokie Umawiające się Strony oświadczają, że integralność terytorialna obu państw oraz nienaruszalność granicy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na Odrze i Nysie Łużyckiej i granicy między Niemiecką Republiką Demokratyczną a Niemiecką Republiką Federalną posiadają podstawowe znaczenie dla bezpieczeństwa europejskiego.

Artykuł 4

Wysokie Umawiające się Strony będą zgodnie z Układem warszawskim o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej z dnia 14 maja 1955 roku stosować wszelkie niezbędne środki w celu uniemożliwienia agresji ze strony zachodniemieckich sił militarystyki i odwetu lub jakiegokolwiek innego państwa bądź grupy państw, które by się z nimi sprzymierzyły.

Artykuł 5

W przypadku napaści zbrojnej na jedną z Wysokich Umawiających się Stron przez jakiekolwiek państwo lub grupę państw, o których mowa w artykule 4, druga Wysoka Umawiająca się Strona niezwłocznie udzieli jej pomocy zgodnie z Układem warszawskim o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej z dnia 14 maja 1955 roku. Wysokie Umawiające się Strony będą przy tym działać stosownie do postanowień Karty Narodów Zjednoczonych i powiadomią niezwłocznie Radę Bezpieczeństwa o podjętych krokach.

Artykuł 6

Wysokie Umawiające się Strony uważają Berlin Zachodni za odrębną jednostkę polityczną.

Artykuł 7

Wysokie Umawiające się Strony wychodzą z założenia, że normalizacja stosunków między obu suwerennymi państwami niemieckimi odpowiada wymogom bezpieczeństwa europejskiego.

Wysokie Umawiające się Strony będą kontynuować swe wysiłki, aby na podstawie uznania istnienia dwóch suwerennych państw niemieckich doprowadzić do pokojowego uregulowania problemu niemieckiego, które przyczyni się do zapewnienia pokoju i bezpieczeństwa w Europie.

Artykuł 8

Wysokie Umawiające się Strony będą na zasadzie przyjaznej współpracy i wzajemnych korzyści, zgodnie z założeniami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, wszechstronnie rozwijać i umacniać stosunki gospodarcze i naukowo-techniczne między obu państwami oraz stosownie do zasad międzynarodowego socjalistycznego podziału pracy urzeczywistniać koordynację narodowych planów gospodarczych i kooperację produkcji, zapewniając w ten sposób wzajemne zbliżenie gospodarki narodowej obu państw.

Artykuł 9

Wysokie Umawiające się Strony będą rozwijać i umacniać swe stosunki w dziedzinie kultury i nauki, w szczególności w zakresie szkolnictwa, sztuki, prasy, radia, telewizji, filmu oraz wychowania fizycznego i turystyki.

Artikel 3

Die hohen vertragschließenden Seiten erklären, daß die territoriale Integrität beider Staaten, die Unantastbarkeit der Grenze der Volksrepublik Polen an Oder und Lausitzer Neiße sowie der Grenze zwischen der Deutschen Demokratischen Republik und der westdeutschen Bundesrepublik von grundlegender Bedeutung für die europäische Sicherheit sind.

Artikel 4

Die hohen vertragschließenden Seiten werden in Übereinstimmung mit dem Warschauer Vertrag über Freundschaft, Zusammenarbeit und gegenseitigen Beistand vom 14. Mai 1955 alle erforderlichen Mittel einsetzen, um eine Aggression der Kräfte des westdeutschen Militarismus und Revanchismus oder irgendeines anderen Staates oder irgendeiner Staatengruppe, die mit diesen Kräften ein Bündnis eingehen, unmöglich zu machen.

Artikel 5

Im Falle eines bewaffneten Überfalls irgendeines Staates oder irgendeiner Staatengruppe, von denen in Artikel 4 die Rede ist, auf eine der hohen vertragschließenden Seiten wird die andere hohe vertragschließende Seite in Übereinstimmung mit dem Warschauer Vertrag über Freundschaft, Zusammenarbeit und gegenseitigen Beistand vom 14. Mai 1955 unverzüglich Beistand leisten. Die hohen vertragschließenden Seiten werden dabei entsprechend den Bestimmungen der Charta der Vereinten Nationen handeln und dem Sicherheitsrat von den ergriffenen Maßnahmen sofort Mitteilung machen.

Artikel 6

Die hohen vertragschließenden Seiten betrachten Westberlin als eine besondere politische Einheit.

Artikel 7

Die hohen vertragschließenden Seiten gehen davon aus, daß eine Normalisierung der Beziehungen zwischen den beiden souveränen deutschen Staaten den Erfordernissen der europäischen Sicherheit entspricht.

Die hohen vertragschließenden Seiten werden ihre Bemühungen fortsetzen, um auf der Grundlage der Anerkennung der Existenz zweier souveräner deutscher Staaten eine deutsche Friedensregelung herbeizuführen, die der Gewährleistung des Friedens und der Sicherheit in Europa dient.

Artikel 8

Die hohen vertragschließenden Seiten werden auf der Grundlage der freundschaftlichen Zusammenarbeit und des gegenseitigen Vorteils, in Übereinstimmung mit den Grundsätzen des Rates für Gegenseitige Wirtschaftshilfe, die wirtschaftlichen und wissenschaftlich-technischen Beziehungen zwischen beiden Seiten allseitig entwickeln und festigen, in Übereinstimmung mit den Grundsätzen der internationalen sozialistischen Arbeitsteilung die Koordinierung der Volkswirtschaftspläne, die Kooperation der Produktion verwirklichen und auf diese Weise eine gegenseitige Annäherung der nationalen Wirtschaften beider Staaten sichern.

Artikel 9

Die hohen vertragschließenden Seiten werden ihre Beziehungen auf den Gebieten der Kultur und Wissenschaft, insbesondere des Bildungswesens, der Kunst, der Presse, des Rundfunks, des Fernsehens, des Films sowie der Körpererziehung und der Touristik entwickeln und festigen.

Artykuł 10

Wysokie Umawiające się Strony będą konsultować się we wszystkich ważniejszych zagadnieniach międzynarodowych, które dotyczą interesów obu państw.

Artykuł 11

Układ niniejszy zawarty jest na okres dwudziestu lat. Jeżeli żadna z Wysokich Umawiających się Stron nie wypowie go na dwanaście miesięcy przed upływem tego okresu, pozostanie on w mocy na dalsze dziesięć lat.

W przypadku powstania zjednoczonego, pokojowego i demokratycznego państwa niemieckiego Układ niniejszy zostanie rozpatrzony.

Artykuł 12

Układ niniejszy podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Berlinie w możliwie bliskim terminie.

Zgodnie z artykułem 102 ustęp 1 Karty Narodów Zjednoczonych Układ niniejszy będzie zarejestrowany w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Sporządzono w Warszawie dnia 15 marca 1967 roku w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, przy czym obydwa teksty posiadają jednakową moc.

W imieniu
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej

W. Gomułka

E. Ochab

J. Cyrankiewicz

W imieniu
Niemieckiej Republiki
Demokratycznej

W. Ulbricht

W. Stoph

Für die
Volksrepublik Polen

W. Gomułka

E. Ochab

J. Cyrankiewicz

Für die
Deutsche Demokratische
Republik

W. Ulbricht

W. Stoph

Po zaznajomieniu się z powyższym Układem Rada Państwa uznała go i uznaje za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych; oświadcza, że jest on przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Dano w Warszawie, dnia 22 kwietnia 1967 roku.

Przewodniczący Rady Państwa: E. Ochab

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. J. Winiewicz

Artikel 10

Die hohen vertragschließenden Seiten werden sich bei allen wichtigen internationalen Fragen, die die Interessen der beiden Staaten berühren, konsultieren.

Artikel 11

Dieser Vertrag wird für die Dauer von zwanzig Jahren abgeschlossen. Wenn ihn nicht eine der hohen vertragschließenden Seiten zwölf Monate vor Ablauf dieser Frist kündigt, bleibt der Vertrag weitere zehn Jahre in Kraft.

Eine Überprüfung dieses Vertrages wird in dem Falle erfolgen, daß ein einheitlicher friedliebender und demokratischer deutscher Staat entsteht.

Artikel 12

Dieser Vertrag bedarf der Ratifizierung und tritt in Kraft mit dem Austausch der Ratifikationsurkunden, der in nächster Zeit in Berlin erfolgt.

Der Vertrag wird gemäß Artikel 102 Absatz 1 der Charta der Vereinten Nationen beim Sekretariat der Organisation der Vereinten Nationen registriert.

Ausgefertigt in Warschau am 15 März 1967 in zwei Exemplaren, jedes in polnischer und deutscher Sprache, wobei beide Texte gleichermaßen gültig sind.